

Kvóty na dovoz potravin z Ukrajiny doléhají na české výrobce, hrozí uzavírání firem

15.7.2025 - | Potravinářská komora ČR

Domácí producenti potravin se důrazně staví proti chystanému rozšíření bezcelních dovozních kvót na vybrané komodity z Ukrajiny. Potravinářská komora ČR proto naléhavě vyzývá vládu, aby odmítla další navýšování ukrajinských dovozů. Zároveň varuje před opakováním situace, kdy letos došlo k uzavření cukrovaru v Hrušovanech nad Jevišovkou. Právě levné dovozy z Ukrajiny byly jednou z příčin zániku tohoto tradičního jihomoravského podniku. Komora se obává, že se negativní dopad dovozů rozšíří i na další odvětví českého potravinářství a zemědělství.

„Je zjevné, že Evropské komisi vůbec nedochází, jaké škody páchá její politika volného obchodu na evropskou potravinářskou produkci obecně. Například příliv levného cukru z Ukrajiny již nyní devastuje domácí producenty. Pokud se kvóty dále navýší, hrozí reálné riziko, že uvidíme další uzavřené provozy a zmařené investice, nejen v cukrovarnictví, ale i v dalších citlivých odvětvích,“ řekla prezidentka Potravinářské komory Dana Večeřová.

Cukrovarnický sektor pod drtivým tlakem

Navrhované zvýšení bezcelních dovozních kvót na cukr z Ukrajiny do EU z 20 070 tun na neuvěřitelných 100 000 tun je podle Komory zcela neadekvátní a neodpovídá realitě vnitřního trhu EU. Jde o nárůst o 400 %, což je totální odchylka od původně avizované komunikace a deklarovaného přístupu „minimálních navýšení“ pro citlivé sektory. Takové rozhodnutí nemohlo být učiněno na základě faktických podkladů.

Situace je o to vážnější, že dopady dovozu ukrajinského cukru jsou již nyní citelné. Zatímco v roce 2020 se do České republiky dovezlo z Ukrajiny pouhých 88 tun cukru, v loňském roce to bylo již 27 901 tun. I když se toto číslo může na první pohled zdát malé, výrazně zahýbalo s cenou na domácím trhu. Důsledkem je skutečnost, že i takto relativně malé objemy dovozu vedly k uzavření cukrovaru v Hrušovanech. Navrhované pětinasobné navýšení dovozních kvót by tak mohlo mít devastující dopad na zbytek českého cukrovarnického průmyslu a mohlo by ohrozit pracovní místa a snížit soběstačnost České republiky v produkci cukru.

Cukrovarnický sektor v Evropské unii již nyní čelí hluboké krizi. Od roku 2017 bylo uzavřeno více než 20 cukrovarů, z toho pět jen v letošním roce. Tento trend se promítá i do zemědělství, kde pěstitelé postupně opouštějí pěstování cukrové řepy – jen za toto období klesl v EU počet pěstitelů cukrovky o 25 %. Komora je obzvláště znepokojena faktem, že Evropská komise k tomuto kroku přistoupila, přestože modely Společného výzkumného střediska (JRC), které poskytuje poradenství a podporu pro politiku EU, jasně upozorňují, že takové navýšení dovozů z Ukrajiny povede k snížení cen pro evropské producenty až o 2,5 % a k dalšímu útlumu domácí výroby.

„Nezpochybňujeme, že nižší ceny cukru mohou potěšit spotřebitele. Musíme ale jasně říci, že tyto ceny bohužel ani nepokryjí naše výrobní náklady. Důsledkem je omezování výroby, ztráta pracovních míst, nižší příjmy státního rozpočtu a ohrožení samotné existence celého odvětví. Co je dnes výhodné pro peněženky, může zítra vést ke ztrátě domácí produkce a k závislosti na dovozu,“ uvedl Martin Kolář, generální ředitel cukrovarnické společnosti Tereos TTD.

V souvislosti s návrhem je důležité připomenout, že se očekává, že bezcelní dovozy cukru od

partnerů v rámci dohod o volném obchodu (FTA) dosáhnou od sezóny 2025/26 objemu 1,7 milionu tun – včetně dovozů ze zemí Mercosuru, Indie a Thajska.

Dovoz cukru z Ukrajiny (v tunách):

Kritické navýšení kvót u drůbeže a vajec

Rovněž další navýšení bezcelních a bezkvótových dovozů u drůbežího masa a vajec z Ukrajiny do EU sleduje s velkým znepokojením i Českomoravská drůbežářská unie. Tyto kroky podle Unie představují vážnou hrozbu pro konkurenceschopnost a přežití domácích producentů. Konkrétně se kvóta na drůbeží maso navyšuje z 90 000 na 120 000 tun, a u vajec a albuminů dokonce z 6 000 na 18 000 tun.

„Zatímco my v EU musíme dodržovat přísné normy v oblasti welfare zvířat, hygieny, používání antibiotik a environmentálních standardů, ukrajinští producenti často těží z podstatně nižších výrobních nákladů a podstatně méně regulovaného prostředí. To vytváří nerovnou konkurenci, kterou naši producenti jednoduše nemohou ustát,“ řekla předsedkyně představenstva Českomoravské drůbežářské unie Gabriela Dlouhá.

Zvláště paradoxní je situace u vajec. V Česku dochází k značným investicím ze strany českých chovatelů kvůli zákonnému zákazu klecových chovů, který začne platit od roku 2027. Přesto se k nám budou i nadále dovážet vejce právě z klecových chovů z Ukrajiny. Tento krok tak podle drůbežářů podkopává jakékoli úsilí o zlepšení životních podmínek nosnic v EU.

Navíc se v minulosti objevily případy, které vrhají stín na transparentnost původu dováženého drůbežího masa. Kuřecí maso z Ukrajiny bylo v některých případech záměrně přebalováno na Slovensku, aby na první pohled vyvolalo dojem „evropského“ původu. V oválu na potravině tak byla uvedena písmena SK, přestože slovenský podnik byl jen posledním článkem, kde došlo ke zpracování suroviny. Na druhou stranu, i když byla na obalu malým písmem uvedena povinná informace o chovu, v tomto případě na Ukrajině.

Potravinářská komora uvádí, že české firmy se konkurence nebojí, pokud dodržuje pravidla a podmínky EU. U některých firem momentálně probíhají audity nadnárodních řetězců. Tyto audity začínají prozkouškou welfare zvířat v první fázi líhnutí, pokračují u dodavatele krmných směsí a následně se zaměřují na fázi výkrmu. Poté následuje audit zpracovatelského závodu. Samotný audit welfare trvá zhruba pět dní.

U dodavatelů z Ukrajiny, jejichž zboží putuje přes Slovensko, se údajně audit provádí pouze v porcovní, a nikde jinde. Je proto nezbytné požadovat u jakéhokoli masa dováženého do EU kompletní audit, a to včetně firem na Ukrajině. V opačném případě by šlo o nekalou obchodní soutěž a nedodržování pravidel EU, což by poškozovalo české producenty.

Stopka pro zvýšené dovozy z Ukrajiny

Je klíčové zdůraznit, že soulad s výrobními, pracovními a environmentálními standardy EU musí být nezbytným předpokladem pro jakékoli dovozy, nikoli vzdáleným budoucím cílem. Komora proto kategoricky odmítá plánovanou vymahatelnost těchto pravidel až od roku 2028.

Po technickém upřesnění detailů Komise předloží návrh rozhodnutí Radě EU k formálnímu schválení. Komora naléhavě vyzývá českou vládu, aby důrazně odmítla další navyšování ukrajinských dovozů a hájila zájmy domácích producentů.

Proti navrhovaným novým kvótám aktivně vystupují také zemědělci v Polsku, Rakousku a ve Francii,

kterí se obávají negativního dopadu na své domácí trhy. Rumunsko zašlo ještě dál a prodloužilo povinné licencování dovozu zemědělských a potravinářských produktů z Ukrajiny až do konce roku 2025. Cílem opatření je důsledná ochrana domácích zemědělců a zajištění potravinové bezpečnosti země.

Marek Zemánek

Tiskový mluvčí a vedoucí tiskového oddělení Potravinářské komory ČR

<https://www.foodnet.cz/cs/aktuality/9844-kvoty-na-dovoz-potravin-z-ukrajiny-dolehaji-na-ceske-vyrobcce-hrozi-uzavirani-firem>